

บทสรุปผู้บริหาร

๑. ชื่อผลงาน

ข้อพิจารณาและแนวทางในการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน ศึกษากรณี การดำเนินการตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

(นายศิริวิชัย ยุติธรรมรักษ์ : ผู้ศึกษา)

๒. สภาพปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ตามหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๐ (๓) และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒ (๓) คือ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ได้กำหนดให้ “รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชน” เพื่อให้รัฐต้องดำเนินการในเรื่องที่กำหนดให้แก่ประชาชน “ทุกคน” หรือ “ทุกชุมชน” เป็นการทั่วไป โดยที่ประชาชนแต่ละคนหรือแต่ละชุมชน “ไม่ต้องใช้สิทธิร้องขอ” ต่อไป ถ้ารัฐไม่กระทำตามที่ก็จะเป็นการฉ้อโกงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หรือกรณีรัฐยังปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบถ้วน ประชาชนและชุมชนย่อมมีสิทธิติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ และฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นได้ ซึ่งหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๕๑ ถึงมาตรา ๖๓ สามารถสรุปประเด็นเนื้อหา ดังนี้

๑. รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เภกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิ อธิปไตย ความมั่นคงแห่งชาติ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน
๒. รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
๓. รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
๔. รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง
๕. รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง
๖. รัฐต้องอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ
๗. รัฐต้องคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ
๘. รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน (EHIA) และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง

๙. รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

๑๐. รัฐต้องดูแลรักษาคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรของดาวเทียม เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน

๑๑. รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ

๑๒. รัฐต้องรักษาวินัยการเงินอย่างเคร่งครัด

๑๓. รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

จากบทบาทหน้าที่และอำนาจดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดสภาพของปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนเพื่อเสนอต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยเฉพาะในการตรวจสอบหน้าที่ของรัฐตามหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านเทคนิค (Technical Question) ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จำต้องอาศัยความรู้ผู้ทรงคุณวุฒิ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เฉพาะสาขา ในการให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังตัวอย่างเรื่องร้องเรียนต่อไปนี้

๑.๑.๑ เรื่องร้องเรียน กรณีที่ประชาชนหรือชุมชนได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม อันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ ในการควบคุมวัตถุลำอันตรายที่ใช้ในการเกษตร กรณีสารเคมีพาราควอต

๑.๑.๒ เรื่องร้องเรียน กรณีสิทธิของมารดาระหว่างก่อนและหลังคลอดบุตร กรณีการบริโภควิตามินโฟลิก เอซิด (วิตามิน B9)” ในการนี้สำนักตรวจสอบหน้าที่ของรัฐได้นำโครงการนี้หารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายบุญ ฐาปนดุลย์) เพื่อขอคำแนะนำในการกำหนดแนวทางประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า เรื่องวิตามินโฟลิก เอซิด (วิตามิน B9) เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มาร่วมพิจารณาและให้ความเห็น จึงมอบหมายให้สำนักตรวจสอบหน้าที่ของรัฐเชิญผู้เชี่ยวชาญในเรื่องวิตามินโฟลิก เอซิด (วิตามิน B9) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ เข้าร่วมจัดทำโครงการนี้ด้วย

๑.๑.๓ เรื่องร้องเรียน กรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องละเลยไม่ดำเนินการให้มีนักโภชนาการชุมชนครบในทุกท้องถิ่นทั่วประเทศไทย

๑.๑.๔ เรื่องร้องเรียน กรณีโครงการชลประทานตราดก่อสร้างอาคารอัดน้ำบ้านหินดาต อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดตราด ในพื้นที่ป่าชายเลนทำให้ราษฎรในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งผู้ร้องเรียนและคณะอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบางปิดเกรงว่าจะไม่สามารถประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (เค็ม) ได้ ซึ่งโครงการอาคารอัดน้ำบ้านหินดาต กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประโยชน์ในการป้องกันน้ำทะเลหนุนไหลเข้าคลองบางปิดได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เนื่องจากกระทรวงทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เห็นว่าในพื้นที่บริเวณดังกล่าวมีการโอบล้อมด้วยชายฝั่งทะเล ๓ ด้าน ยังคงได้รับอิทธิพลจากการขึ้นลงของน้ำทะเล จึงไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้ ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นสภาพของปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อมาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

(๑) ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านเพื่อให้สอดคล้องกับประเภทของเรื่องร้องเรียนแต่ละประเภท

(๒) ปัญหาเรื่องคุณสมบัติความรู้ความสามารถ และความน่าเชื่อถือของบุคคลที่จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ

๒.๑) ปัญหาเรื่องความรู้ด้านวิชาการ

วุฒิการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญเป็นวุฒิการศึกษาที่ได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและประสบการณ์การทำงานของผู้เชี่ยวชาญเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสิ่งที่ต้องให้ความเห็นและมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือมากกว่านั้น และผลงานทางวิชาการของผู้เชี่ยวชาญคนดังกล่าวต้องเป็นที่ยอมรับหรือได้รับรองการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในแวดวงวิชาการเดียวกัน หรือสภาวิชาชีพได้รับรองมาตรฐานความเป็นนักวิชาการหรือได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพนั้น

๒.๒) ปัญหาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่มาให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในแต่ละเรื่องนั้นโดยตรงและมีอย่างเพียงพอต่อการให้ความเห็นในประเด็นข้อร้องเรียน ต้องมีความน่าเชื่อถือและสามารถให้ความเห็นในข้อเท็จจริงประเด็นของเรื่องร้องเรียนอยู่บนพื้นฐานของความเป็นกลางปราศจากอคติ รวมถึงเหตุผลสนับสนุนบนพื้นฐานของหลักวิชาการ

ทั้งนี้ การศึกษาจะมุ่งเน้นที่ประเด็นทางกฎหมาย รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะในการยกร่าง “ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ พ.ศ. ...” เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าว

๓. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

๓.๑ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องในการแต่งตั้งและขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓.๒ เพื่อวิเคราะห์หลักเกณฑ์และวิธีการในการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำประกอบการพิจารณาในการดำเนินการตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป

๓. วิธีการศึกษา

ศึกษาโดยวิธีการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยวิธีการศึกษาจากประมวลกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบมติคณะรัฐมนตรี เอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความ สื่อสิ่งพิมพ์ คำพิพากษาศาลฎีกาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ข้อมูลจากหน่วยงาน คู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนค้นคว้าข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๕ ข้อค้นพบปัญหาสำคัญ

จากการศึกษากรณีตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐทั้ง ๓ เรื่อง และกรณีเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๒๒ (๒) ข้างต้นนั้น พบว่าการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นไปตามตามระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ ทั้งนี้การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดินถือเป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้คำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาแนวทางการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ องค์กรที่กล่าวมา ได้แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยแต่ละองค์กรจะมีแนวทางและวิธีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่แตกต่างกันไปตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กร รวมถึงภารกิจหลักตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถนำแนวทางหลักเกณฑ์ของทั้ง ๓ องค์กรดังกล่าวมาปรับใช้ในการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป

๕.๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ผู้ทรงคุณวุฒิ” อย่างครอบคลุมครบถ้วนตามภารกิจขององค์กร มีการกำหนดรายละเอียด ขั้นตอนในการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิอย่างชัดเจน โดยมีการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิและประกาศการขึ้นทะเบียนเพื่อให้บุคคลภายนอกตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมได้ทางเว็บไซต์ของสำนักงานฯ รวมถึงมีการทบทวนการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุก ๓ ปี ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถนำแนวทางของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาใช้ประกอบในการยกร่างระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญของผู้ตรวจการแผ่นดินในส่วนนี้ได้เพื่อความสมบูรณ์สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕.๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ความสำคัญกับ “ที่ปรึกษา” และ “ผู้เชี่ยวชาญ” อย่างชัดเจน โดยแยกการแต่งตั้งที่ “ที่ปรึกษา” และ “ผู้เชี่ยวชาญ” ออกจากกันอย่างชัดเจนเป็น ๒ แนวทางโดยการแต่งตั้งผู้ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นการปฏิบัติเต็มเวลาอย่างชัดเจนเพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างมากเพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หลักส่วนได้เสียในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงปัญหาการแทรกแซงทางการเมือง โดยระบุไว้ชัดในคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ของที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในกรณีเปิดเผยข้อความหรือข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ได้มาจากการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะหรือการปฏิบัติหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ อีกบทหนึ่งนอกจากบทกฎหมายอาญาทั่วไปในความผิดฐานเปิดเผยข้อมูลเป็นลักษณะกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท

๕.๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกระบวนการไต่สวนเรื่องที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐอันจะนำไปสู่ขั้นตอนและกระบวนการในการเสนอสำนวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดอันเป็นลักษณะกระบวนการเชิงลงโทษทางอาญา ซึ่งการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์อันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังกล่าวหาเข้าร่วมเป็นกรรมการไต่สวน

ข้อเท็จจริง ทั้งนี้ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถนำแนวทางการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นแนวทางประกอบในการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๒ ประกอบมาตรา ๓๓ ในส่วนการเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมาย และในส่วนของมาตรา ๓๒ ประกอบมาตรา ๓๔ ในการเสนอแนะการแก้ไขความทุกข์ร้อนให้กับประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ให้ถือว่ารายงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์แนวทางการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการไต่สวนดังกล่าวมาเป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่กระบวนการสรุปสำนวนการสอบสวนเพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่ผลความผิดต่อไป โดยอาจขอใช้บัญชีผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามระเบียบดังกล่าว เพื่อให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อสรุปรายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น

๖. ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัย เห็นควรมีข้อเสนอแนะให้มีการยกร่างระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ และขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยมีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

๖.๑ ด้านรูปแบบ เพื่อป้องกันความสับสนและสามารถนำระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งและขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันนั้น เห็นควรมีการยกร่างระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและและขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญ โดยให้นำบทบัญญัติในส่วนของบัญชีแนบท้ายในเรื่อง “ค่าตอบแทน ๒. ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิและค่าตอบแทนเฉพาะด้านที่ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวกับภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือสำนักงาน หรือผู้พิจารณาผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนระดับตำแหน่งหรือย้ายประเภทตำแหน่งตามระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ และตาม “บัญชีหมายเลข ๒ ของอัตราค่าตอบแทนของผู้มาให้ความเห็น รายการค่าตอบแทนครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท เว้นแต่กรณีผู้ให้ความเห็นเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นพิเศษ ให้จ่ายค่าตอบแทนสูงกว่าอัตราที่กำหนดได้ แต่ไม่เกินครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท โดยได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ตามระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยค่าใช้จ่ายของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือให้ถ้อยคำ พ.ศ. ๒๕๖๒ นำมารวมไว้ในระเบียบเดียวกันและให้ยกร่างระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ พ.ศ. .... เพียงฉบับเดียวกัน เพื่อสามารถนำมาใช้ได้ทั้ง ๒ กรณี คือ การพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนที่มีการลงในระบบสำนักงานแล้วมีการออกหมายเลขเรื่องร้องเรียน รวมถึงกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินหยิบยกเรื่องร้องเรียนขึ้นมาโดยไม่มีการแจ้งหรือการร้องเรียน (Owned motion) โดยยังไม่มีมีการรับเรื่องร้องเรียนและออกหมายเลขเรื่องร้องเรียน (หมายเลขดำ) เพื่อสะดวกในการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและป้องกันความสับสนในการนำมาใช้อ้างอิง

๖.๒ ด้านเนื้อหา

๖.๒.๑ ในส่วนของบทนิยามศัพท์เกี่ยวกับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ควรมีการระบุให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อ

ประกอบพิจารณาทำคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับระเบียบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมถึงให้ครอบคลุมภารกิจอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามมาตรา ๒๒ (๑) (๒) (๓) และในส่วนหน้าที่ของรัฐตามหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญซึ่งสามารถแยกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญได้ออกเป็นแต่ละด้านตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ดังตัวอย่างในเบื้องต้นดังนี้ (เป็นเพียงการยกตัวอย่างในเบื้องต้นซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสมตามบริบทของเรื่องร้องเรียนโดยความเห็นชอบของผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป)

บทบาทตามกลุ่มภารกิจหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ	ผู้ทรงคุณวุฒิหรือเชี่ยวชาญสาขาที่เกี่ยวข้อง	บทบาทตามกลุ่มภารกิจหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ	ผู้ทรงคุณวุฒิหรือเชี่ยวชาญสาขาที่เกี่ยวข้อง
๑. ด้านความมั่นคง การเมือง การปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ด้านความมั่นคง การเมือง การปกครอง การบริหารราชการแผ่นดิน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๗. ด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. การบังคับใช้กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	๘. ด้านการเปิดข้อมูลข่าวสาร ภาครัฐและการประชาสัมพันธ์	การสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์
๓. ด้านการศึกษาและวิทยาศาสตร์	ด้านการศึกษา มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์	๙. คลื่นความถี่ และเทคโนโลยี อวกาศ	การโทรคมนาคม การสื่อสาร ดิจิทัล และอวกาศ
๔. ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข	การแพทย์และการสาธารณสุข	๑๐. ด้านคุ้มครองผู้บริโภค	คุ้มครองผู้บริโภค
๕. ด้านสาธารณสุข ปลอดภัย และโครงสร้างพื้นฐาน ชลประทาน	พลังงาน วิศวกรรมโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการชลประทาน การคมนาคม	๑๑. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ
๖. ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม	การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	๑๒. ด้านการเงิน การคลัง และภาษีอากร	การงบประมาณ การเงิน การคลัง ภาษีอากร นวัตกรรม พาณิชยกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา

๖.๒.๒ คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญนั้น สามารถนำแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินที่ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หลักส่วนได้เสียในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงปัญหาการแทรกแซงทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

๖.๒.๓ กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามมาตรา ๒๒ (๑) หรือ (๒) กรณีแสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือเสนอแนะให้หน่วยงานดังกล่าวแก้ไขกฎหมาย

โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ ประกอบมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ แล้วแต่กรณี แต่หน่วยงานไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และผู้ตรวจการแผ่นดินได้รายงานเรื่องดังกล่าวไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวให้ถือรายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น เห็นควรหาหรือแนวทางการปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป รวมถึงสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินอาจขอใช้บัญชีผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ช. มาร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อสรุปรายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวต่อไป

๖.๒.๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ควรกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ในร่างระเบียบ...โดยมีรายละเอียดพอสังเขปดังต่อไปนี้

๖.๓.๑ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอชื่อบุคคลที่สมควรจะแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ เสนอต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณาขึ้นทะเบียนและประกาศเป็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป

๖.๓.๒ ควรระบุคุณสมบัติเบื้องต้นในการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นแนวทางหรือกรอบในการพิจารณา ยกตัวอย่างเช่น ผู้เชี่ยวชาญ ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ และมีประสบการณ์ในภาครัฐ หรือภาคเอกชนหรือเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี หรือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒินั้นต้องสำเร็จการศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์ในภาครัฐหรือภาคเอกชนไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องไม่มีผู้มีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ทับซ้อนเกี่ยวกับงานหรือภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ควรมีการระบุลักษณะต้องห้ามและการพ้นจากตำแหน่งในกรณีการปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงควรให้มีการทบทวนการขึ้นทะเบียนทุก ๓ ปี ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือตามภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

๖.๒.๔ เนื่องจากค่าตอบแทนของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามระเบียบสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยค่าใช้จ่ายของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดค่าตอบแทนของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิแตกต่างกันไป โดยผู้เชี่ยวชาญให้ได้รับตอบแทนครั้งละ ๓,๐๐๐ บาท ส่วนผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นลักษณะพิเศษ ซึ่งหมายถึงผู้ทรงคุณวุฒินั้น ได้กำหนดค่าตอบแทนสูงกว่าที่กำหนดสำหรับผู้เชี่ยวชาญได้แต่ไม่เกินครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท นั้น สมควรกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความความแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ตัวอย่างเค้าโครงและหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ประกอบการยกร่าง “ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ พ.ศ. ....” ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ

-ร่าง-

ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ

พ.ศ. ....

๑. ชื่อระเบียบ ..... (“ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ พ.ศ. ....”)

๒. คำปรารภ.....

โดยเห็นเป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบ (“ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ พ.ศ. ....”)

๓. บทอาศัยอำนาจ .....

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ (๓) มาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๒ (๔) ประกอบระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการแจ้ง การร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณาเรื่องร้องเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๕

๔. ให้อภัยโทษ

(๑) ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน ว่าด้วยค่าใช้จ่ายของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดิน ว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงาน พ.ศ. ๒๕๖๒ เฉพาะในส่วนข้อ ๑๐ และรายการค่าตอบแทน ๒ ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ

๕. วันที่ระเบียบมีผลใช้บังคับ .....

(ถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา)

๖. บทนิยาม

ในระเบียบนี้

“ผู้ตรวจการแผ่นดิน” หมายความว่า ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

“เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือดำเนินการอื่นใดตามระเบียบนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองด้วย

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐและเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการอนุกรรมการ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองด้วย

“การแสวงหาข้อเท็จจริง” หมายความว่า การไต่สวน การสืบสวน การสอบสวน และการดำเนินการอื่นใดเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา

“เรื่องร้องเรียน” หมายความว่า เรื่องที่มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน หรือเรื่องที่ปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด และผู้ตรวจการแผ่นดินได้เห็นชอบให้พิจารณาดำเนินการ

“ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ” หมายความว่า ผู้มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษและมีประสบการณ์ในการสอนวิจัยการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการหรือมีความชำนาญพิเศษในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย การงบประมาณและการเงิน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การเมืองการปกครอง การบริหารราชการแผ่นดิน การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การสื่อสารมวลชน โทรคมนาคม ดิจิทัลและเศรษฐกิจ การคลัง และสถาบันทางการเงิน การทหารและความมั่นคง การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม การพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา ภาษีกฎหมาย การคมนาคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวและการกีฬา แพทย์และการสาธารณสุข การศึกษา พลังงาน วิศวกรรม โครงสร้างพื้นฐาน การชลประทาน กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้มีความหลากหลายทางเพศ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน การป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ การปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ และด้านอื่น ๆ ซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงาน

*** (เพื่อให้แต่ละด้านครอบคลุมสอดคล้องกับภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน) ***

..... ๓๒๓ .....

ปรากฏดังตัวอย่างตารางคุณสมบัติและอัตราค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ***

ประเภท	คุณสมบัติ	ค่าตอบแทน
ผู้เชี่ยวชาญ	๑. สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ๒. มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานภาครัฐ / เอกชน ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ๓. ตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.) ๔. มีผลงานทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือในระดับนานาชาติไม่น้อยกว่า ๓ ผลงาน	๓,๐๐๐ บาท ต่อครั้ง
ผู้ทรงคุณวุฒิ	๑. สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไป ๒. มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานภาครัฐ / เอกชน ไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ๓. ตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ (รศ.) ๔. มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือในระดับนานาชาติไม่น้อยกว่า ๕ ผลงานขึ้นไป	๕,๐๐๐ บาท ต่อครั้ง

๗. การแบ่งหมวดหมู่

๗.๑ คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม

(๑) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาโท หรือ

(๒) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของ

สำนักงาน

๗.๒ ผู้เชี่ยวชาญ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการ

รัฐสภา ฝ่ายการเมือง

(๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือ

เป็นเจ้าของหน้าอื่นของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๓) เป็นผู้จัดการ กรรมการ ตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือองค์กร

ใด ๆ ซึ่งทำธุรกิจเพื่อหากำไร

(๔) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือ

เจ้าหน้าที่ พรรคการเมือง

(๕) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น

๗.๓ เอกสารประกอบการยื่นเพื่อขอขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ กับสำนักงาน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง

(๒) ประวัติการศึกษา การฝึกอบรม และการทำงาน

(๓) หนังสือแสดงความยินยอมของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิ

๗.๔ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ

ให้สำนักงานตรวจสอบเอกสารและคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้ แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของบุคคลดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารครบถ้วน เสนอต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณา

เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นชอบให้รับขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิให้ออกประกาศขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

ให้สำนักงานแจ้งผลการขึ้นทะเบียนผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เกี่ยวข้องทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกประกาศดังกล่าว และจัดเก็บรักษาทะเบียนและประวัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้เป็นหลักฐาน และประกาศผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ในแต่ละด้านตามที่คณะทำงานเห็นสมควรกำหนดให้มีตามความจำเป็นและความเหมาะสมโดยความเห็นชอบจากผู้ตรวจการแผ่นดิน

๗.๕ คณะทำงานมีอำนาจทบทวนการประกาศขึ้นทะเบียนผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ในทุก ๓ ปี / ..... โดยความเห็นชอบจากผู้ตรวจการแผ่นดิน

๗.๖ อำนาจหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และการพ้นจากตำแหน่ง

ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญผู้ใดกระทำการบกพร่องหรือผิดพลาดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และการกระทำดังกล่าวข้างต้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เลขาธิการรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งหรือเลิกจ้าง

กรณีที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดกันกับงานที่ให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะหรือปฏิบัติหน้าที่ ให้ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญแจ้งสำนักงานให้ทราบถึงการมีส่วนได้เสีย หรือผลประโยชน์ขัดกันดังกล่าว และห้ามไม่ให้มีคำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ หรือห้ามไม่ให้ปฏิบัติหน้าที่ ในเรื่องนั้น ๆ

๘. ผู้รักษาการตามระเบียบ

ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด รวมถึงอำนาจในการผ่อนผัน หรือยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และคำวินิจฉัยของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ .....พ.ศ. ....

(.....)

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน